

Berrien buletina

AGOIZKO UDALA

www.agoitz.eus – www.facebook.com/ayuntamientoaoiz

n°41 – 2020ko Urria
IRAILA LABURPENA

Udalak gizatasuna sustatzeko kanpaina abiatu du

«Honela nahi duzu Agoitz? Aski da». Agoizko Udalak abian jarri duen kanpaina berriaren leloa da, gizalegearen aurkako jokabideak desagerrarazteko eta herrikoak kontzientziatzeko, guztiok partekatzen dugun eta egoera onean mantendu behar dugun bizikidetzeta-espazioa dela Agoitz.

Kanpainaren helburua da herriko kale, plaza edo hiri altzariterian gertatzen diren bandalismo-ekintzak gutxitzea, eta horretarako kalean utzitako bolumen handiko

hondakinak, txikizioak, zikinkeria eso pintadak agertzen dituzten kartelak baliatu dira. Halaber, tamaina handiko materialak biltzeko doako zerbitzuaren erabilera sustatu nahi da, eta gizarte, oro har, gizalegezko eta elkartzunezko jokabide zuzenaz kontzientziatu nahi da.

Udalak deitoratu egin ditu gertakari etengabe eta desatsegin horiek, eta gogorarazi du ondare publikoa herritarren ondasuna dela, eta, era berean, azpimarratu

du garrantzitsua dela ondare hori zaintzea guztion gozamenerako. «Jakinarazi behar dugu mantentzeko eta kontserbatzeko kostua handia dela», adierazi du Angel Martin Unzue alkateak. Ekintza bandalikoek konponketek kostu ekonomiko handia dute, eta udalaren aurrekontuak ezin du jasan etengabeko diru-jario hori. Gainera, herria zikina, hautsia eta desordenatua delako irudia ematen da. Honela nahi duzu Agoitz? Aski da.

Ya basta | Aski da

Ya basta | Aski da

Berrien buletin hau e-mailez jaso nahi baduzu, igorri mezu bat comunicacionaoiz@gmail.com-ra, eta bertan adierazi gaia, hots, buletina.

Ibilgailuen trafikoa arautu da ikastetxeko sarreran

Ikasturtea hasi dela ikusita, Agoizko Udalak eta San Miguel Ikastetxe Publikoak zenbait neurri hartu behar izan dituzte eskola-esparruaren inguruko trafikoari dagokionez. Osasun-erakundeek COVID-19ren aurka ezarritako protokoloa dela eta, ikastetxeko sarrera-irteerak aldatu egin dira. Ikasturte osoan zehar, Iturramako kalean ikasle eta familia asko topatuko dira, bere gain hartzen baititu eskola-esparrurako lau sarbideetako hiru.

Errealitate zaila bizitzen ari gara, eta egunerokotasunak egoera bakoitzean nola jokatu erakusten digu. Ikasturtea hasi eta lehen egunetan, ikasleentzat eta haien familientzat benetako arriskua sortzen duten hainbat egoera errepikatu dira, une zehatz horietan dagoen trafikoa dela eta.

Horregatik, eskola egunetan Iturramako kalean trafikoa mozteko erabakia hartu da, ordu haue-

tan hain zuzen ere: 08:50etik 09:10era eta 13:50etik 14:10era eskola-egunetan. «Neurri honek inguruko bizilagunei bereziki eragin diezaiekeela uste dugu, baina ulertuko delakoan gaude, beharrezkoa baita guztion segurtasuna bermatzeko», adierazi dute.

Gainera, «Ikastetxera oinez joatera animatu nahi dizuegu, segurtasuna gailendu behar baita beste ezeren gainetik».

Goizeko 9:00etan, 450 ikasle inguru joaten dira ikastetxera oinez, gehienak familiako batekin, eta baita 70 irakasle ere. Horrek esan nahi du ia 600 pertsona sartzen direla 8:50etik 9:05era bitartean. Antzeko zerbait gertatzen da 14:00etan, ikasle asko eskola esparrutik ateratzen da, eta zain dituzte familiakoek dagozkien sarbideetan.

Udalak Instagram profila sortu du

Facebook, APP-a, web orria, udal buletinak, Xingle! aldizkaria eta orain Instagramen ere bai. Agoizko Udalak bere komunikazio-kanalak zabaldu ditu, eta profil ofizial berri bat ireki du erreferentziazko sare sozialetako batean, Instagramen.

Instagram gazteen sare sozialik gogokoenetako bat da, eta, beraz, herritar gehiago egonen dira Udalaren jardueraren egunean. Udalak herritarrekin dituen hedapen-bideak zabaltzea eta optimizatzea

da lehentasuna, informazio instituzionala modu dinamikoa eta hurbilean irits dadin, jarduera politikoa alde batera utzita.

Agoizko Udalak Instagramen duen profil ofizialean sartzeko, nahikoa da bilatzailean Agoizko Udala jartzea. Erabiltzaile-profila hau da: @ayuntamientoaoiz_agoizkoudala.

Sare sozialetan egoteaz gain, gogorarazi nahi dugu Udalak hileroko argitaratzen duela, digitalki eta

duela lau urtetik hona, hileroko buletin bat, herritarrei informazioa bidaltzeko, eta Xingle! Aldizkaria, urtean hiru zenbaki. Beste komunikazio-kanal eraginkor batzuk udalaren webgunea eta gailu mugikorretarako aplikazioa dira. Azkenaren bidez, bizilagunek bide publikoan izaten ahal den edozein gertakariren berri eman dezakete, edo kexak edo iradokizunak helarais ere. Plataforma bidez herrikoak inplikatzeko dira Agoizko bizitzan, zerbitzu publikoak hobetzeko.

Udal honen apustua beti izan da egiten dituen ekintza guztiak gar-denak izatea, eta herritar guztiei unean-unean informazioa ematea.

Agoitzek 36ko biktimak omendu zituen

1936ko irailaren 18ko gauean faxistak Agoizko etxe batzuetan sartu ziren eta hamaika gizon eraman zituzten. Eloko Teilerian hil zituzten. Hurrengo hilabetean, herriko eta Longida ibarreño beste hamasei pertsona gehiago sartu ziren zerrendan.

84 urte geroago, Agoitzek omenaldia egin zien 27 fusilatu horiei eta 1936ko kolpearen ondoren errepresaliatutako pertsona guztiei. Agoitzen 40 biktima baino gehiago daude, estrategia faxistak indarkeria modu askotara erabili zuelako: emakume errepresaliatuak, maisu araztuak, haur lapurtuak, kartzelak, erbestea, kontzentrazio-esparruak, desjabetzeak, eskarnio publikoa, errizino-olioa...

Betiko emozio berberarekin eta Kobid19ak erangindako osasun-krisiak eskatutako neurriekin, jende ugari bildu zen merezitako omenaldia emateko, duela urte batzuk biktima horien omenez egindako Memoriaren Parkeko oroitarriaren ondoan antolatutako ekitaldi hunkigarri eta xume batean.

«Inoiz ahaztu behar ez dugun

data da hau, hemen elkartzen gara, Memoriaren Parkean, Gerra Zibilaren eta frankismoaren errepresio krudelaren biktima guztiak gogoratzeko. Horixe da topaketa xume baina hunkigarri honen helburua, errepublikanoen legez-kotasuna eta gizarte justu eta demokratikoago bat defendatzea-gatik errepresaliak jasan zituzten guztien oroimena omentzea» adierazi zuten ekitaldian Angel Martin Unzue agoizko alkateak eta Joseba Corera Kultura zinegotziak, gatzelaniaz eta euskaraz, hurrenez hurren.

Fusilatuak, Gurseko eremuan erre-fuxiatuak, irakasleak eta errepre-saliatutako emakumeak. Haren oroimena ez dadin gehiago isilik egon, biktima guztien izenak txistu doinu batez joz joan ziren, eta, ekitaldian, kontsolamenduzko besarkada zabaldu zitzaie haien familiei, errepresio gogorra jasan baitzuten. «Trantsizioaren ize-nean ezarritako ahanzturarekin eta isiltasunarekin amaitu behar dugu. Ahanzturaren eta oroimen ezaren zulo beltzak, diktadurak bultzatutakoak, Memoriaren Leku bihurtu behar ditugu: hauxe bera, esaterako, edo iazko abenduan

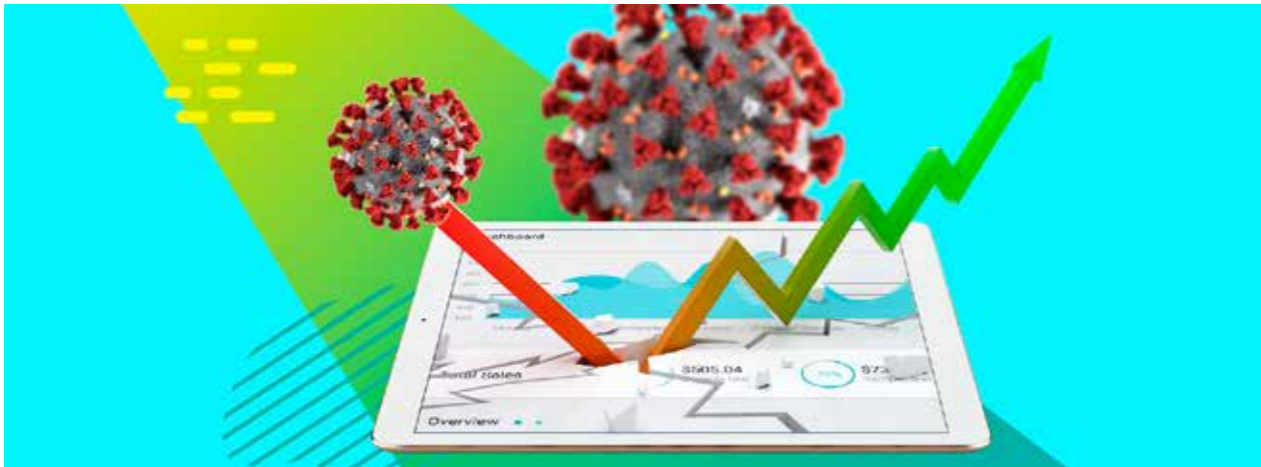
Eloko Teleriako Parkean inauguratu zena» nabarmendu zuten alkateak eta zinegotziak.

Agoitzek defendatu eta lan egin zuen bereak hil zituzten tokia duintzeko, eta, ildo horretan, eskerrak eman zituzten «Josemi Gaston Memoriaren Nafarroako Institutuko zuzendariaren adreagatik eta Teileriko Ahaztuak elkartearen ahalegin nekaezinagatik eta lanagatik». Errepresioaren biktima izan ziren familiei babesa berretsi zieten, eta Udala haien esanetara jarri zen, kausa memorialistarekiko konpromisoa berrituz.

«Agoitzek eskua luzatzen dizue. Eta ez dezala inork ahaztu: errepresio frankistaren biktima guztien oroimena berreskuratu behar dugu, bere delitu bakarra justizia eskatzea izan baitzen, eta bere arma bakarra, mundu hobea posible izateko itzaropena».

Agoitz, bihotza eta oroimena, bat eginik, Maite Lacabek eta Leire Unzuek ahotsa eta pianoaren soinua jarri zuten ekitaldi hunkigarrian. Aureskua eta loreak ere, ome-nezko monolitoaren aurrean.

COVID-19aren eragina gutxitzeko eta ekonomia biziberritzeko diru-laguntzak

Lurralde Kohesiorako Departamentuak, Toki Administrazioaren eta Despopulazioaren Zuzendaritza Nagusiaren bidez, 13,5 milioi euro ordaindu zizkien Nafarroako udalerriei pasa den irailean, COVID-19ren eraginari aurre egiteko ekonomia suspertzeko neurriak har zitzaten. Toki entitateen honako inbertsio hauek finantzatu daitezke funts horien bidez: energia-eraginkortasuna, hiri-mugikortasun jasangarriarekin, udal-eraikinen egokitzapenarekin, banda zabaleko konektibitatearekin eta uraren erabileraren eraginkortasunarekin lotutakoak.

Jarduera horiek, udal-azpiegiturak eta -zerbitzuak hobetzea lortzeaz gain, bat egiten dute Klimaren eta Energiaren aldeko Alkatetzen Itunarekin eta 2030erako Garapen Iraunkorreko Helburuekin, eta tokiko sektoreak klima-aldaketaren aurkako borrokan eta gure herri eta hirietako isurketak murrizten laguntzen du.

Udalek 2020ko martxoaren 14tik 2021eko irailaren 30era bitartean egin beharko dituzte inbertsioak. Gainera, horietan, udalerrri onuradunak gutxienez % 15eko kofinantzaketa izatea eskatzen da,

eta horrek eragin biderkatzailea izango du tokiko ekonomietan. Finantzatu daitezkeen zer inbertsio mota diren zehazten duen gida bat egin da; horien artean, mugikortasun iraunkorrari, banda zabalarri edo eraginkortasun energetikoari buruzkoak nabarmen-tzen dira.

272 udalerrien artean 13,5 milioi euro banatzeari dagokionez, biztanle kopuruaren arabera kalkulatu da. Agoitzek 2.695 biztanle zituen eta 86.528,20 euro jaso zituen.

Eskerrak bideak garbitzen lagundu duten boluntarioei

Agoizko Udalak eskerrik beroenak eman nahi dizkie azken hilabeteetan gure inguruko mendietako bidezidor batzuk garbitzen, ibilbideak markatzeko identifikazio-seinaleak jartzen eta herriko bidezidor ezberdinetan hesolak jartzen lagundu duzuen guztiei, ibilgailu motordunen joan-etorriek bideak honda ez ditzaten.

Benetako pribilegioa da pertsonen lankidetzeta desinteresatua izatea, herrientzat hain onuraga-

ria eta garrantzitsua den zerbait mantentzen laguntzen baitute, hala nola beren ingurumen-ondarea. Auzolanean egindako lan horrek, gainera, lan komunitarioko metodo zahar baina beharrezko horri eusten dio, herritarrak elkartzen dituena.

Orain, mendizaleek, kirolariak eta mendizaleek gune hauetaz gozatzeko aukera izango dute, sastraka ibilbide ireki eta garbietan zehar. Eskerrik asko bihotzez.

Hizkuntzen Europako eguna

Bigarren urtez jarraian, irailaren 26an ospatu zen Hizkuntzen Europako Eguna. Nafarroako Gobernuak egunarekin bat egitea erabaki zuen, eta «Eleaniztasunarekin urruti iritsiko zara» kanpaina bultzatu zuen. Helburua da hizkuntzen ezagutzari balioa ematea eta, batez ere, gazteak sentsibilizatzea hizkuntza-aniztasunari buruz, kultura-aberastasunaren elementu gisa, eta herritarrak motibatzea hainbat hizkuntza ikastera, proiektuak zein atzerrikoak.

Kanpaina, beste herri batzuen

arte, Agoitzera iritsi zen, non stand informatibo bat jarri zen eta hitzez (etorkizuna, ametsak, hezkuntza, kultura, ondarea...) osatutako mural bat egin zen, hego batzuk osatu zituzten hizkuntza ezberdinetan. Ondoren, jendeak, batez ere gazteak, argazkiak atera eta sare sozialetan partekatu ahal izan zituzten. Kaleko ekintza horiez gain, kanpaina irrati, prentsa digital, kartel eta sare sozialen bidez zabaldu zen.

Nafarroako Gobernuak, Euskarabi-dea-Euskararen Nafar Institutua-

ren bitartez, bat egin zuen ekimen komun horrekin, eta herritar guztiak gonbidatu zituen hizkuntza eta kultura aniztasunaren ospakizunean parte hartzera.

Hizkuntzen Europako Eguna 2001ean sortu zen Europako Batzordearen eta Europako Kontseiluaren eskutik, 47 herrialde eta 800 milioi pertsona ordezkatzeko dituztenak. Efemeridak irailaren 26an ospatzen du 200 hizkuntza propio dituen kontinente honen hizkuntza aniztasuna.

Agoitzek Ondareari buruzko Europako Jardunaldiak bizi izan zituen berriro

2016an, Induriagako nekropolia bisitatzeko ateraldia antolatu zen; 2017an, Iratik ibilbide Interpretatiboan barnako azalpen-ibilbidea egin zen eta El Irati, S.A.ri buruzko erakusketako bisita gidatu bat ere; 2018an, berriz, «Agoizko Istorioak» erakusketa izan zen protagonista, eta erakusketara bisita egin zen; azkenik, 2019ko programak 1479an Agoitzen izandako agramontarren eta beamontarren arteko bakearen sinadura zuen ardatz, eta dantzariak antolatutako desfilea eta ondorengo irudikapen-dantza izan ziren Ondareari buruzko Jardunaldi ko ekitaldiko osagaiak.

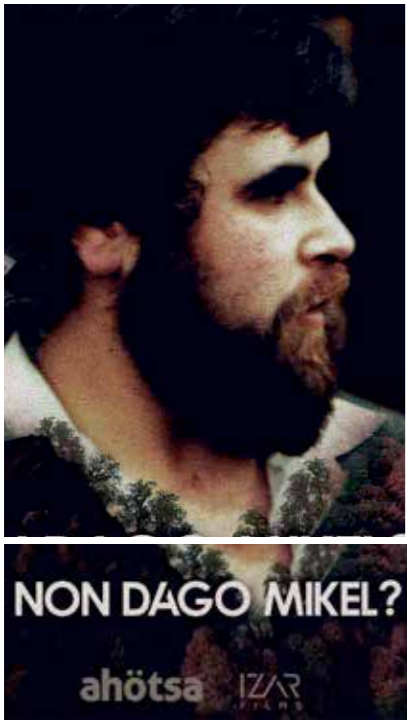
2020. urte honetan, 'Hezkuntza eta Ondarea' lelopean, Bianako Printzea Erakundea-Kultura Zuzendaritza Nagusiak udalerriek eta kultura-erakundeek antolatutako jarduera-programa zabal bat

koordinatu zuen, Europako ondare komunaren inguruan (90 jarduera 43 udalerritan bi asteburutan, ahalik eta interesdun gehienei arreta emateko helburuarekin).

Agoitzen hiriko ondare arkitektonikoari buruzko «ibilbide birtualaz» gozatu ahal izan genuen. Javier Leachek, Ondarea Zaharberritzeko Enpresen Elkartearen presidentea, Agoizko ondare historiko, arkitektoniko, arkeologiko, erlijioso, zibil, herri eta industrialari buruzko hitzaldiak eman zituen Kultur Etxean. Gure herriko kultur ondarea ezagutzeko eta gozatzeko aukera polita.

Zinemaldiak estreinatu zuen Mikel Zabalza-ren hilketari buruzko dokumentala

Mikel Zabalza-ren hilketaren 35. urteurrenarekin bat eginez, «Non dago Mikel?» Izar Films eta Ahotsa.info-k ekoiztutako dokumentala estreinatu zen Donoz-

tiako Zinemaldian. Miguel Ángel Llamas «Pitu» eta Amaia Merino izan dira filmaren zuzendariak. Bertan azaltzen dira Mikel Zabalza Orbaizetarra 1985eko azaroan hil zuteneko gorabeherak. Filmak 80 minutuko iraupena du, euskarazko eta gaztelaniazko bertsioetan ekoiztuta dago eta Euskal Telebistaren ikus-entzunezko artxibo garrantzitsuaz baliatu da. Materiala, ikuspegi historiko garrantzitsua ematen duena, landugabe eta editatu gabe zegoen zegoen orain arte. Gainera, Zabalzarekin batera atxilotutako Ion Arretxe Errenterriko bizilagunaren testigantza eta torturari buruz egindako hausnarketak erakusten ditu. Mikelen anai-arrebek eta ilobek ere parte hartuko dute filmean, egia eta justizia aldarrikatzen jarraitzen baitute.

Dokumentalaren sinopsiaren ara-

bera, Mikel Zabalza Intxaurrendoko Guardia Zibilak atxilotutako gazte nafarra 1985ean desagertu zen. Zabalza desagertuta egon zen 20 egunetan, gizarteak bertsio ofizialarekiko zuen mesfidantzak protesta handiak eragin zituen, baita eztanda sozial bat ere, haren gorpua Bidasoa ibaiaren uretan flotatzen agertu zenean. Zabalza torturatuta hil zela uste izan arren, inoiz ez zuten inor epaitu, ezta zigortu ere. 2020ko azaroan 35 urte bete dira hil zenetik, eta bere familiak egia eskatzen jarraitzen du.

Nafarroako Gobernuak Mikel Zabalza poliziaren indarkeriaren biktima izan zela onartu duen arren, gertatutakoaren bertsio ofizialak bere horretan jarraitzen du gaur egun ere, Jorge Argote eta Jose Barrionuevo Barne ministroak GALEk kondenatu zituen filmean islatzen den bezala.

Kulturek Agoitzen errepikatu zuen

Kultura Zuzendaritza Nagusiak antolatutako Kultur programak 25. edizioa ospatu zuen aurten. Nafarroako 36 herritan eta toki interesgarritan banatua, musika, dantza eta arte programazioarekin, Agoizko Kultur Etxera iritsi zen Mendillorriko Elunze Dantza Taldeak antzeztutako «lurratik Oinetara» dantza ikuskizunarekin.

Bere hamargarren urteurrena ospatzeko prestatua, dantza eta antzerki amateurraren bidez, ikuskizun honek gure geografian murgildu gintuen dantza eta musika tradizionalak uztartuz. Lurrak, animaliek, nekazaritzak, jauregiak eta fabrikak auzolanen eman zioten forma lan honi, zuzeneko arteetan,

eszenografia, argiztapen eta audiovisual ikusgarriekin lagunduta.

Kultur programaren helburuak honako hauek dira: Nafarroako lurraldean banatutako kalitatezko eta aniztasuneko eskaintza artistikoa sustatzea eta zabaltzea;

tokiko erakundeekin artea eta kultura zabaltzen laguntzea; sektore artistikoaren ezagutza bultzatzea eta bultzatzea; eta ondare historikoa, artistikoa eta naturala behar bezala baloratzea, musika, dantza eta arte plastikoko jarduerak programatuz.

Kultur balantzea

Hilabete batzuetako etenaldi kulturalaren ondoren, Kovid19-aren osasun-krisia dela eta, irailerako eta urrirako programatutako ekitaldi guztien agenda berriro iritsi zen gure postontzietara. Gogorazi nahi dugu Agoizko Kultur Etxeak babes- eta segurtasun-neurri guztiak ezarri dituela zerbitzu eta instalazio guztietan, Kovid19-aren aurkako arriskuak ahalik eta gehien murrizteko. Edukiera murriztea eta ikusle-tarteak eta -fluxuak ezartzea, ekitaldi bakoitzaren aurretik eta ondoren garbitzea eta desinfektatzea, gel hidroalkoholikoaren banagailuak, bustitzeko eta lehortzeko alfonbrak... bertan egiten den edozein jardueratar joaten diren pertsona guztien segurtasuna eta osasuna bermatzeko.

Horrela, irailari hasiera eman zitzaion Nafarroako Gobernuak antolatutako Kultur jarduerarekin. Elunze Dantza Taldeak, «Lurratik Oinetara» taldearekin, agoizko auditoriuma bete zuen (osasun agintariak ezartzen duten gaita-

sunarekin), sartu ezin izan zuten pertsona asko bere ikuskizunaz gozatzeko aukerarik gabe utziz.

DNA'20, Kultura Zuzendaritza Nagusiak - Bianako Printzea erakundeak antolatutako programa artistikoa, dantza garaikidea eta mugimenduaren arteak sustatzea helburu duena, «Cónconvexo» lana ekarri zuen Aoizera. Diziiplina anitzeko pieza honetan, musika, dantza eta eskulturak esku hartzen dute hutsuneaz hausnartzeko. «Denboran», DNA'20k ere programatua, parte-hartzaile bakoitzaren gaitasun, muga, memoria, desio eta bizitzako etapen egoeren unibertsoa erakutsi zuen eszenatokian, gorputzaren adierazkortasunaren bidez.

Kultur Etxeko areto handiak «Erraldoi Txikiak. 25 urte» erakusketari hartu zuen, osasun krisiaren ondorioz bertan behera geratu ziren San Isidro jaietan ospatu gabe geratu zen erakusketa. Kasaboboren eta Maskaritzen 25.

urtebetetzea ospatzeko paneletan bildutako erraldoi eta buruhandien konpartaren historiaren argazkiak, oroitzapenak eta bitxikeriak.

Antzerkia Trajín Teatroren «Mauthausen, nire aitonen ahotsa» lanarekin iritsi zen Agoitzera. Bizitzari, gizakiaren sendotasunari, elkartasunari eta umoreari egindako kantu bat, bizirauteko estrategia huts gisa. Nafarroako ordezkartza bakarra, herriko herritar guztiok bakarrik gozatu ahal izan genuena.

Maite Garriz, David Gutierrez, Aritz Ugalde eta Ximple-x taldeak kontzertu bana eman zuten Kultur Etxean, hilabeteari ukitu musikala jarritz.

Bestalde, gogorazi nahi dugu urriaren 17ra arte zabalik dagoela Agoizko Hiriko XV. Argazki Lehiaketara argazkiak aurkezteko epea. Nahi duen guztiari zabalik dago, eta gaia bakarra da: Agoitz.

Euskara normalizatzeko plana 2020-2023 onartu da

Agoizko Udalak, irailean egindako osoko bilkuran, 2020-2023 aldirako Euskararen Normalizazio Plana onartu du. Planak berrogeiekintza baino gehiagobiltzen ditu, helburu nagusi hauek

dituztenak: kirol eta aisialdiko jardueren eskaintza zabaltzea, merkataritzaren arloan erabilera sustatzea eta Agoizko hizkuntza-egoerari buruzko informazioa eskaintzea herritar berriei. Aldi

horretan, gainera, euskarak herrian duen egoerari buruzko diagnostikoa egiten da, ezagutza eta erabilera maila ezagutu eta etorkizunean neurri zehatzagoak hartu ahal izateko.